

Jan Joris Lamers: ‘Het enige wat je aan oorspronkelijks kunt laten zien, dat ben je zelf’

In Nederland worden de podiumkunsten voor de periode 2009-12 drastisch herschikt: 59 van de 141 erkende structuren verliezen hun subsidie. Daarnaast zijn er 34 nieuwkomers. Even opvallend is de herintrede van een groep die zeven jaar geleden uit het systeem werd geschrapt: [Maatschappij Discordia](#). Etcetera had een gesprek met de frontman van een eigenzinnig gezelschap dat nog lang niet aan het eind van zijn latijn is.

Ik ben geboren in 1968. Vanaf het midden van de jaren tachtig werd ik een actieve theatermaker. Het was de periode van de ‘Vlaamse golf’, waarin een nieuwe generatie Vlaamse makers als Jan Decorte, Dirk Tanghe en Ivo Van Hove hoge ogen gooide in Nederland.

Omgekeerd zakten ook Nederlandse groepen naar België af. In het circuit van jonge huizen als Monty, Kaaitheater, Stuc en Limelight – die later kunstencentra zouden worden – was één Nederlandse groep *incontournable*. Voor mij, en voor veel mensen van mijn generatie, is de kennismaking met het werk van Maatschappij Discordia een waterscheiding geweest.

Discordia heeft school gemaakt met zijn eigenzinnige omgang met het theaterrepertoire en een collectieve manier van werken, waarbij iedereen voor alles mee verantwoordelijk was. Zonder Maatschappij Discordia geen tg STAN, Dood Paard, De Roovers, ’t Barre Land, Comp.Marius, ... Hun invloed reikt bovendien verder dan het theater: ook voor iemand als Anne Teresa De Keersmaeker is het werk van Discordia van grote betekenis geweest.

De eerste keer dat ik Discordia aan het werk zag, was ook de eerste keer dat ik echt hedendaags theater zag. Ik begreep niet veel van de manier waarop zij *Shakespeare dringend gesucht* van Heinar Kipphardt speelden, een stuk waarin enkele theatermensen wanhopig op zoek zijn naar een nieuwe Shakespeare, bij gebrek aan goede teksten.

‘Dat is niet erg’, zegt Jan Joris Lamers, de frontman van de groep. ‘Toen ik voor het eerst naar de schouwburg ging, begreep ik er ook helemaal niets van. Daar moet je doorheen. Maar als je niet meer wilt gaan kijken, dan is daar niks aan te doen.’

Wie voor het eerst met Discordia te maken krijgt, moet inderdaad een keuze maken. Ofwel reageer je negatief en zeg je, dit is niks voor mij, en blijft het bij die ene keer. Ofwel ben je positief in de war en geraak je gefascineerd. Je gaat opnieuw kijken. Met vallen en opstaan leer je omgaan met wat je te zien krijgt. Je *leert* kijken.

‘De dingen die wij deden en doen,’ vervolgt Lamers, ‘zijn nooit pertinent onbegrijpelijk geweest. Er zitten soms eigenaardige

aspecten aan, maar over het algemeen is het toch zeer volgbaar, en waar het klassieke teksten betreft spelen we volgens de letter. We gaan uit van een bepaald eclecticisme. Als de mensen het nu niet oppikken, dan pikken ze het later wel op.’

Typierend voor hun omgang met teksten is wat groepslid Annet Kouwenhoven onlangs zei naar aanleiding van *Impromptu*, de recentste productie van Discordia waarin onder meer wordt gewerkt met materiaal uit de jaren dertig van de Franse schrijver Jean Giraudoux: ‘De plots van die stukken zijn zo overdreven geconstrueerd, het is sowieso niet nodig om die te begrijpen. Het zijn slechts vervoermiddelen, het eigenlijke onderwerp is het spelen van de voorstelling.’ (www.simber.nl)

Het gesprek met Jan Joris Lamers vindt plaats op een zolderverdieping in het enorme pakhuis in het centrum van Amsterdam waar Maatschappij Discordia zijn vaste stek heeft. Om er te geraken, moet je enkele smalle trappen op. Onderweg passeer je rijen vol kisten, kasten, stoelen, wanden,... allerlei zaken die ooit voor decors hebben gediend en nog meer